

# HRVATSKI *glasnik*

Godina XXVII, broj 37

14. rujna 2017.

cijena 200 Ft



Novo školsko ljeto...

5. stranica



Započela školska godina i u Santovu.

6. stranica



Hrvatski dom u Starinu

12. stranica

Komentar

## Učenje – mučenje

Kako zainteresirati djecu da učenje ne bude mučenje, nego želja i znatiželja za znanjem. Možda bi prvo trebalo početi smanjenjem broja sati, jer kada dijete jedan dan ima devet sati u rasporedu i još i neke dodatne, npr. fakultaciju, ne vjerujemo da postoji ljudsko biće koje je spremno sve to pratiti. U tom slučaju količina sigurno ide na štetu kakvoće. Smatram da je i zastarjeli način podučavanja, nastava je većinom predavačka, nastavnik objašnjava, a dijete pasivno sudjeluje u tome, zatim slijedi „štibanje“ preopširnoga gradiva, što nakon pisanja kontrolnog testa ubrzo se zaboravlja. Kako zainteresirati mlade za učenjem? Možda je to moguće s takvim postupcima koji su prilagođeni današnjim mladim naraštajima. Koji bi to način bio, možda bi trebalo i njih pitati. Nedavno sam imala priliku pitati ih na jednoj novinarskoj radionici gdje sam zadala da anketiraju svoje vršnjake. „Što je ono što današnju mladež zanima?“ Od svih ispitanika odgovor je bio internet i društvene mreže (još i kod onih koji ne više stalno na internetu). Na pitanje čemu im služi internet, odgovorili su da na taj način održavaju veze s prijateljima, slušaju glazbu, gledaju razne videosnimke, traže razne informacije. Prema tome današnju mladež najviše zanima ono što se događa na internetu. Kako to uklopiti u današnje obrazovanje? Mnoge su naše škole opremljene informatičkim uređajima, laptopima, tabletima, pametnim pločama, no koliko se njima koriste u nastavi, to je već drugo pitanje. Upravo mi se žalila nastavnica koja bi i bila voljna svim time se koristiti u nastavi, međutim nema takvih programa koje bi se uklopili u nastavu. Htjeli ili ne, današnji naraštaji odrastaju na računaru, na pametnim telefonima i na drugim informatičkim sredstvima, što je za ljude srednje ili starije dobi već sve teže pratiti. Pogledamo li prosjek životne dobi pedagoških djelatnika u školskim ustanovama, uočavamo da je to blizu 50 godina, a mnogi su već pred mirovinom. Koliko su oni otvoreni na suvremene trendove, koliko su voljni tražiti nove mogućnosti u podučavanju, to je opet pitanje. Iz godine u godinu tehnološke se informacije udvostručuju, mladi mnogo lakše drže korak s promjenama, tako i mladi pedagozi koji će, vjerujem, lakše naći zajednički jezik s djecom i pronaći rješenje za buduće naraštaje, da učenje ne bude mučenje.

Beta

## Glasnikov tjedan



Kako je u pismenom prijedlogu za izvanrednu skupštinu 9. točke dnevnoga reda (odluke glede poslovanja gospodarskih društava čiji je vlasnik pečuška samouprava) 7. srpnja kazao pečuški gradonačelnik, već je više puta u razgovorima s Hrvatskom državnom samoupravom iskrsla mogućnost da bi djelovanje i financiranje neprofitnog poduzeća Hrvatsko kazalište Pečuh u budućnosti mogla na sebe preuzeti Hrvatska državna samouprava, time bi oslobodila grad znatnih izdataka. Spomenuto je poduzeće gradska skupština utemeljila 1. travnja 2015. kada je ukinuta ustanova Hrvatsko kazalište Pečuh. Zadatak je poduzeća, čiji je direktor Slaven Vidaković, osiguravanje poslova koje je do tada obavljalo Hrvatsko kazalište Pečuh, između ostalog premijere kazališnih predstava na hrvatskom i mađarskom jeziku u naseljima u Mađarskoj gdje žive Hrvati i u inozemstvu te obavljanje poslova vezanih uz Pečuške ljetne igre, koje bi nadalje djelovale u okviru poduzeća Narodno kazalište Pečuh.

Spomenuto poduzeće gospodari ovim nekretninama: otvorenom pozornicom u Ulici sv. Móra 11; Ulici Káptalan 4; na Trgu Tettye, Ruševinama palače biskupa Szathmáryja (Ulica Mária 18) gdje se odvijaju programi Pečuških ljetnih igara, a sjedište je kazališta u Ulici Anna gdje su započeti radovi obnove 2014. godine, čiji se završetak očekuje do kraja listopada 2017. godine. U 2017. godini samouprava grada Pečuha rad neprofitnog poduzeća Hrvatsko kazalište Pečuh podupirala je s 20 milijuna forinta.

Skupština je ovlastila pečuskoga gradonačelnika da počne razgovore o uvjetima i rokovima predaje pečuskoga Hr-

vatskog kazališta u održavanje Hrvatske državne samouprave.

U srpnju smo pisali da u izgradnji Hrvatskoga kazališta hrvatska država sudjeluje otkupom zemljišta, a mađarska država osiguranjem financijskih sredstava za obnovu i proširenje, čime su ispunile preuzete obveze. Nažalost, radovi su se odužili na ovoj ustanovi koja ima važnu ulogu u kulturnom životu hrvatske nacionalne manjine u Mađarskoj, s višekratnom izmjenom proračuna potrebnog za izgradnju u odnosu na travanj 2014. godine.

Mađarska je vlada do sada u izgradnju Hrvatskog kazališta uložila 650 milijuna forinta, a na jednoj od ljetnih skupština grada Pečuha (2017. godine)

dobitno je za izvođenje radova dodijeljeno oko osamdeset milijuna forinta + PDV.

U Nadzornom odboru neprofitnog poduzeća Hrvatsko kazalište, od njegova utemeljenja Hrvati imaju predstavnika u osobi Joze Solge, voditelja HDS-ova Ureda. Hrvatsko je kazali-

šte od Ministarstva kulture Mađarske u 2017. godini dobilo potporu od 23 300 000 Ft, od Ministarstva ljudskih resursa 21 500 000 Ft, od grada Pečuha 20 000 000 Ft, a od ljetnih igara i prihoda od ulaznica i ostalog ostvaruje dodatnih 40-ak milijuna forinta, reče u srpnju ravnatelj Hrvatskog kazališta i Pečuških ljetnih igara Slaven Vidaković.

U izjavi za Hrvatski glasnik u srpnju HDS-ov predsjednik Ivan Guban reče da bilo je riječi i o možebitnome preuzimanju Hrvatskog kazališta: „Ja sam rekao kako smo spremni preuzeti, ali bi trebali početi pregovori. Mi smo u dva navrata razgovarali s dogradonačelnikom grada koji nas je pozvao na razgovor. Prošlo je od tada više od dvije godine, i ništa se nije dogodilo, možda će i današnji susret potaknuti čelnike grada da nastavimo i pogledamo koje su najbolje mogućnosti za HDS, za Hrvatsko kazalište i za hrvatsku zajednicu u Mađarskoj.“

Branka Pavić Blažetin

*Skupština je ovlastila pečuskoga gradonačelnika da počne razgovore o uvjetima i rokovima predaje pečuskoga Hrvatskog kazališta u održavanje Hrvatske državne samouprave.*

## Stručna narodnosna konferencija o novoj školskoj godini



U organizaciji Ministarstva ljudskih resursa, Prosvjetnog ureda i Klebelsbergova centra, u utorak, 5. rujna 2017. godine u 10 sati, u Bugarskom općeprosvjetnom domu (IX., Ulica Vágóhid 62) priređena je Stručna narodnosna konferencija o novoj školskoj godini 2017./18. Nakon registracije, prigodni je govor održala predsjednica Saveza državnih narodnosnih samouprava Erzsébet Racskó Holler, o položaju opće prosvjete i o smjerovima njezina razvoja izlaganje je imao državni tajnik za opću prosvjetu pri Ministarstvu ljudskih resursa Zoltán Maruzsa, o najvažnijim zadaćama Prosvjetnog ureda u školskoj godini 2017./18. govorio je potpredsjednik pri Prosvjetnom uredu Sándor Brassói, najvažnije zadaće i novosti Klebelsbergova Centra bila je tema izlaganja stručne potpredsjednice spomenutoga Centra Gabrielle Hajnal. Nakon stanke u 13 i 15 sati o stručnim sadržajima i programima školske godine 2017./18. u provedbi Narodnosnoga pedagoškog središta govorila je v. d. pročelnica toga Središta Ágota Kállay, potom je slijedilo zatvaranje konferencije. U sklopu konferencije nastupila je komorna skupina Rimokatoličkog vrtića „József Mindszenty“ i njemačke narodnosne osnovne škole. *k.g.*



## Zadarsku županiju posjetilo izaslanstvo Saveza državnih manjinskih samouprava u Mađarskoj



U srijedu, 6. rujna 2017. godine, Dom Zadarske županije posjetilo je izaslanstvo Saveza državnih manjinskih samouprava u Mađarskoj. Zamjenik župana Zadarske županije Šime Mršić primio je izaslanstvo te priopćio najvažnije podatke vezano za zemljopisni položaj, stanovništvo, potencijale za gospodarski razvoj, strateške razvojne projekte, planove za budućnost te međunarodnu suradnju Zadarske županije. G. Mršić istaknuo je da Zadarska županija od 2010. godine ima uspostavljenu međunarodnu regionalnu suradnju s Baranjskom županijom iz Mađarske, ali i naveo da postoje prijateljske veze između gradova i općina na području Zadarske županije.

Savez državnih manjinskih samouprava u Mađarskoj, okuplja 13 nacionalnih zajednica te svoju sjednicu i usavršavanje održava u razdoblju od 5. do 7. rujna 2017. u Kulturno-prosvjetnom centru Hrvata u Mađarskoj u Vlačićima na otoku Pagu.

Ovo izaslanstvo, predvođeno Ivanom Guganom, predsjednikom Hrvatske državne samouprave, voditeljem Glavnog odjela za narodnosti Ministarstva ljudskih resursa Richardom Tircsijem te voditeljima i predsjednicima ureda državnih manjinskih samouprava, zahvalilo je na prijemu te su izrazili spremnost i nadu da se regionalno povezivanje mađarskih i hrvatskih županija i gradova nastavi razvijati na područjima kulture, gospodarstva i sporta.

Ivan Gugan predstavio je svoje nazočne kolege koji zastupaju interese gotovo 15 % stanovništva Mađarske, između ostalih Rusine, Poljake, Nijemce, Grke, Bugare, Slovake, Srbe, Hrvate i ostale. Svoj boravak u Zadarskoj županiji nastavljaju na otoku Pagu gdje provode usavršavanje, poduku uz upoznavanje kulturnih znamenitosti i turističkih središta Zadarske županije.

Izvor: [www.zadarska-zupanija.hr](http://www.zadarska-zupanija.hr)

## Imenovani članovi Savjeta Vlade Republike Hrvatske za Hrvate izvan Republike Hrvatske

Vlada Republike Hrvatske donijela je odluku o imenovanju novih članova Savjeta Vlade Republike Hrvatske za Hrvate izvan Republike Hrvatske za iduće četiri godine. Kao što je poznato, Savjet Vlade Republike Hrvatske savjetodavno je tijelo Vlade Republike Hrvatske koje pruža pomoć Vladi Republike Hrvatske u stvaranju i provedbi politike, aktivnosti i programa u odnosu na Hrvate izvan Republike Hrvatske. Nakon 2013. godine, ovo je sastav drugog Savjeta Vlade Republike Hrvatske za Hrvate izvan Republike Hrvatske. Za predstavnike Hrvata izvan Republike Hrvatske iz redova Hrvata u Mađarskoj, imenovala je Ivana Gugana, HDS-ova predsjednika, i Franju Pajrića iz Koljnofa.

Imenovanja su donesena po prijedlozima organizacija i ustanova Hrvata u Mađarskoj, temeljem javnog poziva davanja takvog prijedloga. Kako saznaje Hrvatski glasnik, bilo je više prijedloga imena sa strane organizacija Hrvata u Mađarskoj.

Državni tajnik Središnjega državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske sazvat će prvu sjednicu Savjeta. Troškovi organizacije sastanka Savjeta pokrivaju se iz sredstava Središnjega državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske. Članovi Savjeta ne primaju naknadu za svoj rad.

*B. P. B.*



## CRO TOUR 2017

U organizaciji Hrvatske državne samouprave, HDS-ova Odbora za kulturu i sport, Kulturno-prosvjetnog centra i odmarališta Hrvata u Mađarskoj te Hrvatskoga kulturnog i sportskog centra „Josip Gujaš Džuretin“ kao domaćina ovogodišnje Biciklijade, od 25. do 27. kolovoza 2017. godine treću godinu zaredom održan je CRO TOUR 2017, ove godine kroz Podravinu, točnije dijelove Šomođske i Baranjske županije. Četrdesetak biciklista družilo se tri dana, a svakoga dana pridružili su im se i biciklisti iz krajeva i naselja kroz koja su prolazili, te organizatori ocjenjuju kako je ukupno stotinjak ljudi sudjelovalo ovogodišnjemu CRO TOUR-u. Sudjelovati se moglo prijavom, a sve troškove (spavanje i prehranu) pokrili su organizatori druženja, osim putovanja do starta i od cilja kućama. Prvog dana prošlo se oko 35 kilometara, od Kapošvara prošlo se kroz Fatac, Atad, Aromec (Háromfa), Bobovec, Bojevo, Rasinju do Izvara gdje se noćilo. Drugi dan nakon doručka u Izvaru, krenulo se prema Dombolu i Tomašinu gdje se i noćilo. Prošlo se kroz Barču, Tomašin, Daranj, Siget, Dombol, Potonju, Lukovišće, Novo Selo, Brlobaš. Dijelove puta do startnih položaja biciklisti su prevalili autobusom. Prešli su 40-ak kilometara.

Trećeg dana vozili 41 kilometar. Nakon doručka u Dombolu, autobusom se otišlo do Brlobaša odakle se krenulo kroz Drvljance, Starin, Šeljina, Fok, Križevce do Martinaca. Na svim postajama mjesne hrvatske su samouprave ugostile putnike, osvježujućim pićima, pecivom i voćem.

Sudionici Biciklijade imali su priliku na postajama svoga puta upoznati naselja kroz koja su prolazili i specifičnosti hrvatskih zajednica koje žive u njima. Među sudionicima bilo je Hrvata i njihovih prijatelja Mađara te simpatizera. Većina sudionika bila

je iz šomođskih i baranjskih naselja, jedna obitelj iz Budimpešte, sedmero sudionika iz Zalske županije i jedan sudionik iz Gradišća, iz Kemlje. Vaša je urednica pribivala trećem danu i tadašnjim događanjima.



Nakon starta u Kapošvaru, gdje su ih pozdravili između ostalih župan Šomođske županije Norbert Bíró, HDS-ov predsjednik Ivan Gugan, prvog su se dana Biciklijade sudionici vozili po gradskoj jezgri. Potom su se autobusom uputili u Fatac, posjetili tamošnje Turističko središte. Zatim su biciklima preko Aromca i Bobovca stigli do Bojeva gdje su imali domjenak, potom su preko Rasinje produžili do Izvara gdje ih je čekalo druženje i večera. Drugoga Dana nakon doručka u Izvaru, krenuli su autobusom do Barče, a odande biciklima preko Tomašina do Daranja, zatim autobusom do Sigeta. Ondje su obišli tvrđu i Spomen-park Zrinskih. Nakon objeda u Daranju, krenuli su biciklima do Lukovišća, gdje su posjetili Zavičajnu kuću, te postaju Nacionalnog parka Dunav – Drava u Brlobašu, te posjetili Potonju i Novo Selo, a uvečer sudjelovali Hrvatskomu danu u Dombolu. Trećeg dana nakon doručka u Dombolu, autobusom su došli u Brlobaš odakle su krenuvši nasipom prema Starinu, zastali u Drvljancima, u starinskoj Hrvatskoj kući, u parku Draškovićeve dvorca, kod fočkoga i križevačkoga doma kulture, a putovanje su završili na martinačkom igralištu Cretiću, gdje im je priređen objed i druženje uz tamburaše, kazao nam je u ime domaćina ravnatelj Hrvatskoga kulturnog i sportskog centra „Josip Gujaš Džuretin“ Kristof Petrinović.

Branka Pavić Blažetin



FOTO: MAGDA MOLNAR DRINOCZI

U Gornjem Četaru dovidob najveća investicija

## Novo školsko ljeto u obnovljenoj školi

Zadnji dan augustuša velika je gužva na ulici pred malom školom u Gornjem Četaru, ali ta obnovljena zgrada ka čeka u novom školskom ljetu svoju dicu, apsolutno nije spodobna onoj, ka je još lani šaputala kraj ceste svoju povidajku o stanjenju. Vesele farbe na fasadi, a polag nje na širokom otprtom terenu, mališani 1. razreda sidu u prvaj redici, a u drugom redu mjesta dobiju časni gosti, načelnici i predsjednici manjinskih samoupravov iz cijele okolice, prilikom otvaranja novoga školskoga ljeta. Dvojezično se pozdravljaju pri vrati gosti, a i pogačice su za nukanje. Od 1. septembra u dvi četarski školski zgrada je 115 dice začelo svoje školovanje, a med njimi samo trinaestimi se uču po hrvatski. U prvom razredu, nažalost, nimaju nijednoga diteta na hrvatskoj nastavi.



Za ugarskom himnom ravnateljica osnovne škole Veronika Szegleti, uz dobrodošlicu sažeto predstavlja i djelovanje škole, kade se podučava kot narodnosni jezik i hrvatski i nimški. „U Gornjem Četaru jur 131. ljeta dugo čeka osnovna škola svoje učenike, u početku samo u jednoj, a od 1970. ljeta jur u dvi školski zgrada. Med zidinami teče odlično odgojno-obrazovno djelovanje, za ovo su dokaz brojne generacije, ke su u ovoj školi gajili i odvud dalje nosili znanje, hrvatski i nimški jezik, tradicije i kulturu. Danas nam se je sanja ostvarila jer skupnom željom i snagom obnovljene su naše školske zgrade“, rekla je školska peljačica i prikdala rič Attili Kratochvillu ki je ukratko predstavio dosad najveću investiciju Gornjeg Četara, ka je sve skupa stala blizu 100 milijun forintov. Pred dviimi ljeti mjesna samouprava je odlučila da će se naticati u Programu za razvoj naselja i područja, i predlog za obnovu male školske zgrade je dobio potporu od Ugarske vlade ter Europske unije. U suradnji s Uredom Samouprave Željezne županije su se nabavile dozvole za plane i sva djela su uspjeti na vrime zgotoviti u temeljnoj obnovi. U okvi-



ru projekta napravljena je izolacija, obnovljena je fasada, zgrada je dobila nove obloke i vrata, novi je i vodeni blok, modernizirano je grijanje u svi dvi škola, na krovu male škole je stavljeno 40, a kod velike škole duplo više solarnih panelov. Tako, po obećanju, računi za struju budu minimalni, čuli smo od četarskoga načelnika ki se je zahvalio Sambotelskom prosvjetnom okrugu koji je osigurao 20 milijun forintov za nutarnju obnovu škole, od tla do plafona. Ovde je iz razreda za tehniku nastao jezični labor za učenike hrvatskoga i nimškoga jezika, a iz kuhnje i susjedne prostorije oblikovana je mala dvorana za tjelovježbanje. Seoske i narodnosne samouprave okolnih sel, tako Pornove, Hrvatskih Šic, Keresteša, Narde i Gornjeg Četara (otkud dohadjaju dica u ovu školu) dodatno su dale još za potriboču dvi milijun forintov za razne predmete i pomagala u

razrede, ali su kupljeni i školski namješćaji. Na dvoru su položeni fundamenti igrališnoga parka. Pomoćni farnik u Pinčenoj dolini Richárd Inzsöl je potom prosio Božji blagoslov na obnovljenu školu i na sve nje djelatnike i učenike. U redu svečanah govornikov je slijedio dr. Csaba Hende, parlamentarni zastupnik, gdo je čestitao svim slavljenikom i naglasio da stanovnici Pinčene doline moraju dalje nositi svoju hrvatsku i nimšku svist, i svim se je zahvalio ki su pomagali da svane ov lipi dan u žitku južnogradišćanskoga sela. Ivan Gugan, predsjednik Hrvatske državne samouprave, takaj je bistvao sve školare da hodaju na tom putu kot i njevi preci ki su naučili hrvatski jezik, čuvali tradiciju i kulturu i postali istaknuti člani hrvatske zajednice u Ugarskoj. László Majthényi, predsjednik Željeznožupanijske skupščine, kot i István Fodor, direktor Sambotelskoga prosvjetnoga okruga, s pohvalnimi riči su se priključili prethodnim govoračem. Potom su posebno pozdravljeni svi školarri 1. razreda, trinaestimi, ki su i prikzeli prve školske dare od ravnateljice, a potom su trikolornu vrpću prerizali časni gosti i svi su mogli pogledati novu zgradu ku su od drugoga dana u cjelini zeli u svoje vlasništvo učeniki 1. i 2. razreda. th

## Domalo 160 učenika, od toga 18 prvaša

*Svečano otvorenje nove školske godine u Santovu*

**U santovačkome Hrvatskom vrtiću, osnovnoj školi i učeničkome domu, ustanovi koja je od 2000. godine u održavanju Hrvatske državne samouprave, u četvrtak, 31. kolovoza, održano je svečano otvorenje nove, 2017./2018. školske godine, a 1. rujna prvi dan nastave.**



*Učenici prvog razreda s učiteljicama*

Pošto su učenici osmog razreda, već po navadi, iz vrtića dopratili prvaše, posljednji put u pratnji svojih odgojiteljica Éve Török i voditeljice vrtića Ljubice Galić Pačko, svečanost je u dupkom punoj velikoj dvorani doma kulture počela intoniranjem mađarske i hrvatske himne. Prvaši su se predstavili prigodnim kazivanjem stihova na hrvatskom i mađarskom jeziku.



*Program svečanog otvaranja*



*S rukom u rucu do škole*

Okupljene učenike, kolege i roditelje na hrvatskom i mađarskom jeziku srdačno je pozdravio ravnatelj škole Joso Šibalin, posebno prvaše koji su nazočne obradovali svojim prvim nastupom. Posebno je pozdravio novu učiteljicu Monoštorkinju (Bački Monoštor) Sonju Periškić i

poželio joj uspješan pedagoški rad u novoj sredini.

Kao prvo pozvao je nazočne da pozdrave najmlađe učenike. Pri tome je naglasio kako im je ovaj dan još uzbudljiviji nego drugima jer im se, prekoračivši prag školskih vrata, otvorio jedan novi

svijet, svijet učionica, škole i školskoga dvorišta, njihova drugog doma, ali i svijet slova i brojaka pomoću kojih će doći do novih znanja i zanimljivosti o svemu što ih okružuje.

Poželjevi svima uspješnu novu školsku godinu, pozvao je učenike na marljiv rad, te da iskoriste mogućnosti koje im se nude, a rezultati neće izostati. Kako uz ostalo reče ravnatelj Šibalin, cilj je ustanove na odgojno-obrazovnom polju ostao nepromijenjen, što znači da će zajedno s roditeljima i djecom dobro provjerenim i već uhodanim metodama nastaviti rad prema pedagoškom programu škole, zadržati sve tradicionalne sadržaje i aktivnosti, dopunjene suvremenim sadržajima na polju odgoja i obrazovanja. Nakon svečanosti otvorenja po razredima je

održan i prvi roditeljski sastanak, a prvaši, sada već u pratnji svojih učiteljica – Marije Kovačev Milanković i Marice Jelić Mandić – prvi put su kročili u učionicu prvog razreda, upoznavajući se s novim okruženjem.

Kako je uz ostalo naglasio ravnatelj Joso Šibalin, tijekom ljeta s potporom Ministarstva ljudskih resursa uspjeli su ostvariti znatno ulaganje vrijedno dvadeset milijuna forinta: postavljanje sunčanih kolektora na zgradama „male škole“ i učeničkog doma. Osim toga upotpunili su i opremanje pametnim pločama, tako da sada u svim učionicama imaju pametne ploče. Kako je isti broj upisanih i onih koji su lani napustili ustanovu, broj učenika, neće se bitno mijenjati. Imaju domalo 160 učenika, od toga 18 prvaša. S. B.

320 godina zavjeta

## Na pečuškoj Brdici kod Snježne Gospe

*Na najljepšoj pečuškoj uzvisini već 320 godina brani grad i ljude zavjetna crkva Snježne Gospe*

**Kuga je harala gradom negdje 1691./92. godine. U Budimskoj četvrti u podnožju Brdice tada su živjeli većinom Hrvati. I tako oni i ostali stanovnici u toj velikoj nevolji zavjetovaše se graditi crkvu na brijegu, na vapnenoj stijeni. A posvetili su je Snježnoj Gospi koja je i Rim sačuvala od propasti.**



Ophodnja od crkve sv. Augustina do Brdice

Legenda kaže da su nosili građevni materijal na leđima i u rukama k brdu i sagradili kapelicu 1967., točno prije 320 godina, na mjestu i bijeloj stijeni koju kao da im je Gospa osvijetlila. Omiljeno je to hodočastište brojnih vjernika, posebice Hrvata grada Pečuha i okolice te s drugih strana, tako iz bajske Fancage. Crkva je 1844. godine od pape Grgura XVI. 1844. dobila pravo oprosta uz blagdane Majke Božje.

Svoju zaštitnicu vjernici slave već stoljećima 5. kolovoza. Misama na mađarskom, njemačkom i hrvatskom jeziku, ophodnjom od crkve svetog Augustina u podnožju Brdice u kojoj su do početka



Gledatelji folklornoga programa na tekijskim ruševinama



Nastup KUD-a Baranja

20. stoljeća župnici misili i slavili Boga na hrvatskom jeziku sa svojim stadom. Molitva i mise počinju već 4. kolovoza uvečer, traju cijelu noć, a svečanosti crkvenoga slavlja traju do 6. kolovoza. Napomenimo kako svakog 13. dana u mjeseca u spomen Gospe Fatimske i molitveni je sat na hrvatskom jeziku.

Najsvečaniji je dan 5. kolovoza, kada ophodnja od crkve svetog Augustina kreće prema Brdici i Snježnoj Gospi. Ove godine svetu misu na hrvatskom jeziku 5. kolovoza, s početkom u 8.30 služi generalni vikar Đakovačko-osječke nadbiskupije mons. Ivan Čurić, u obnovljenoj crkvi s milosnom slikom Majke Božje.

Dana 6. kolovoza ove godine u slavlje se uključuje i pečuška Hrvatska samouprava, u 15 sati u povorci sa zastavama i u narodnoj nošnji (s nekolicinom obučenih) krenulo se od crkve sv. Augustina prema Brdici, gdje se služila trojezična sveta misa na kojoj, prema navadi, sudjeluju i pripadnici narodnosti, tako da se neka čitanja i pjevanja odvijaju, uz mađarski, na njemačkom i hrvatskom jeziku. Istoga dana nakon svete mise, u organizaciji pečuške Hrvatske samouprave, kod tekijskih ruševina na otvorenoj pozornici priređen je folklorni program. Nazočne je pozdravio Ivan Gugan predsjednik Hrvatske samouprave grada Pečuha, a potom su nastupili Pjevački zbor Augusta Šenoe i KUD Baranja. *Branka Pavić Blažetin*

## Hrvatska duhovna geografija 9.

Hrvatski se narod oduvijek utjecao Djevici Mariji, obraćajući joj se kao majci, nebeskoj kraljici i vjernoj zagovornici. O dubini hrvatske marijanske duhovnosti svjedoči podatak prema kojem je hrvatski narod Gospi posvetio ukupno 1162 vjerska zdanja i osam katedrala.

**Kršćanskim pozdravom „Hvaljen budi Isus Krist“ Hrvati su obuhvatili i Mariju, preinačivši ga u pozdrav „Hvaljen Isus i Marija“, što svjedoči o osobitoj odanosti našega naroda.**



Svetište Majke Božje Bistričke

Majka Božja Hrvate je pratila kroz burna stoljeća njihove povijesti, tijekom koje se marijanska duhovnost širila ponajprije iz brojnih Gospinih svetišta. O tome među ostalim svjedoči i izvješće slovenskog pavlina Andrije Eggerera iz druge polovice 17. stoljeća, koji Hrvatsku naziva „uistinu marijanskim kraljevstvom“, a njezina marijanska svetišta „milosnim ljekarnama“. Premda su okolnosti nastanka pojedinih svetišta često nejasne, a dokazi se gube u bezdanu prošlosti, možemo ustvrditi da se svetišta uglavnom vežu uz nekakav čudesan događaj, ukazanje, te pronalazak Gospine slike ili kipa. Štovanje Majke Božje promicali su brojni svećenici i redovnici, napose pavlini, franjevci, dominikanci i isusovci, premda je štovanje Presvete Bogorodice počelo znatno prije, još u vrijeme narodnih vladara, što potvrđuje i Pralik Gospe od Velikog Zavjeta (oko 1050. godine), pronađen u biskupiji kod Knina. Hodočašće je kao osobit oblik pobožnosti među Hrvatima oduvijek uživalo veliku popularnost, a hrvatski hodočasnici posjećivali su marijanske mjesta u Svetoj Zemlji, a u susjednim zemljama najčešće su obilazili Rim, Loreto i Celje

(Marizell). Među najstarijim hrvatskim marijanskim svetištima ističe se solinsko svetište Gospe od Otoka. Ondje se već u 10. stoljeću pokraj crkve sv. Stjepana Prvomučenika nalazila crkva Blažene Djevice Marije, koju je podigla hrvatska kraljica Jelena Slavna. Toma Arhiđakon u svojoj kronici govori da su se u predvorju crkve sv. Stjepana pokopali hrvatski vladari. Sinj je najvažnije dalmatinsko marijansko svetište, gdje se Gospa časti ponajprije kao zaštitnica. Zahvaljujući Gospinu zagovoru, 1715. godine sinjski puk uspješno se obranio od Turaka: čudotvorna slika Gospe Sinjske cijelo vrijeme opsade nalazila se u tvrđavi, kamo je zbog ugroženosti prenesena iz obližnjega franjevačkog samostana. Svetište Gospe Trsatske u Rijeci smatra se najstarijim hrvatskim svetištem. Ondje je prema predaji 10. svibnja 1291. čudotvorno osvanula Marijina rodna kuća, koju su anđeli tri godine poslije, 10. prosinca 1294., prenijeli u Loreto. U Trsatu se nalazi i čudotvorna Marijina slika. Nacionalno svetište Majke Božje Bistričke po broju posjetitelja nadmašuje sva ostala hrvatska marijanska svetišta. Zbog turske prijetnje, 1650. godine u Mariju Bistricu iz

Vinskog Vrha premješten je i zazidan Marijin kip. Zagrebački biskup Martin Borković pronašao ga je 1684., nakon čega se u Mariju Bistricu počinju slijevati hodočasnici. Ovo zagorsko svetište postupno je raslo kroza stoljeća, sve do današnjih dana: 1971. proglašeno je nacionalnim prošteništem, 1984. postalo je poprištem Nacionalnog euharistijskog kongresa, a sveti papa Ivan Pavao II. upravo pred licem Majke Božje Bistričke 3. listopada 1998. proglasio je kardinala Alojzija Stepinca blaženim. Marijanska pobožnost tradicionalno je obilježavala i Hrvate u Mađarskoj, koji su se okupljali oko raznih marijanskih svetišta, od kojih osobito mjesto zauzima Jud (Máriagyűd). Majka Božja Judska štovala se još od ranoga srednjeg vijeka, a predaja spominje kapelicu s kipićem, koji je privlačio pobožni puk. Gospin kip kasnijega svetišta nestao je dva puta tijekom povijesti, jednom za vrijeme Turaka, a drugi put za vrijeme reformacije. Nakon oslobođenja Juda od turske vlasti, 1698. godine iz Koprivnice stiže novi kip, a nakon kratkog boravka, u vrijeme Rákóczijeva ustanka premješten je u Osijek, gdje se nalazi i danas.

Ivan Tomek

### Trenutak za pjesmu

#### Aždaja sedmoglava (fragment)

(o oholima)

Vas je narod ovog svitakano jedna hrpa žita,  
i po tome znano biva  
što je žito, što li pliva:  
tko ponizno k zemlji pada,  
on holosti nejma gada,  
a holito tko popliva,  
to je gadna svitka pliva,  
nit hambara božjeg ište  
takva pliva i smetlišće.

Vid Došen



## Svetak Snižne Marije pri Peruškoj Mariji

**Svaka ljetna dob pri hodočasnom mjestu Peruške Marije u židanskoj lozi ima tri važna shodišća. Pri prvom se najdu jagari i lugari, pri drugom vjerskom spravišću katani, fajbegari, veterani naoružanih snag, čuvari tradicij, a treća maša prilikom svetka Snižne Marije je prikazana kot i zahvala na lipo provedenom tajednu gradišćanske mladine u vjerskom taboru, a i službeni je završetak to jednotajednoga kampa koji pravoda ima jur svoju povijest.**

U nedilju, 6. augustuša, zbog vrimenta je sve do zadnje minute nesigurno bilo da li će se moći održati maša u židanskoj lozi, ali moraju svi skupadojti u židanskoj crkvi. Iako je vjetar puhao i za visokom temperaturom šokirala nas je hladnoća, zajednička molitva i tamburaška jačka daleko su odzganjale hladnoću, bar donidob, dokle je crikveni obred durao, kojega su dvojezično služili mjesni farnik Štefan Dumović i duhovnik iz Austrije, dr. Anton Kolić.

„Vi i vaši pretpostavni ste vaše djelo ovde napravili, a sad je konac toga lipoga, i vrijeda se začme škola. Kad idete skupa igrati, kad idete se učiti i družiti, nekatere srce doma zabiti. Aš u srcu stanuje Bog! Ruke si peremo u vodi, a srce peremo u molitvi i kad dohajate pred oltar na sveto pričješćanje, onda se vaša tijela očistu. Kad budu imali ljudi zdravoga srca, onda



tako će se zdignuti na tom mjestu šatori za diče crikveno spravišće. Tomu će biti

dojduće ljeto jur frtalj stoljeća da je po prvi put nariktano. *Tiho*



će imati i zdravo tijelo! Hvala Bogu da vas ima, hvala Bogu roditeljem ki su vas simo doprimili pred Majku Mariju”, rekao je uz ostalo u svojoj svečanoj prodiki gost-dušobrižnik, dr. Anton Kolić. Svetu mašu su oblikovali taboraši ki jur ljeta dugo vježbaju hrvatske i ugarske crikvene jačke uz tamburu i ovput su svojim jačenjem za istinu polipšali ovo radosno spravišće vjernikov, kot i Žužana Horvat, židanska kantorica. Za svetom mašom je hodočasnike i taboraše pozdravio i načelnik sela Štefan Krizmanić ki je mladinu pozvao i na javnu anketu da pred svimi kažu, kakov je bio tabor. Pokidob su svi u jednom orkanskom glasu izrazili pozitivno mišljenje, židanski liktar je obećao da kljetu isto



**Jačkarni i tamburaški dio 24. Tabora Peruške Marije „u uniformi“**

## HOŠIG-ov kamp hrvatskoga jezika i narodopisa



Ispred zdanja Parlamenta

Budimpeštanski Hrvatski vrtić, osnovna škola, gimnazija i đачki dom i ove je godine priredio svoj redoviti Kamp hrvatskoga jezika i narodopisa koji, možemo reći, ujedno je i neka vrst promidžbe ove škole. U Kampu, koji je trajao od 21. do 25. kolovoza, boravilo je dvadeset i šest učenika, riječ je o dobi između 5. i 8. razreda, nekoliko polaznika nultoga razreda (iz Tukulje), a u lijepome broju sudjelovali su učenici iz Dušnjoka (13), također su doputovali i učenici iz Baćina (5) i Gare (4) te iz Tukulje (4). Kako nam reče voditeljica Kampa, ujedno i voditeljica Hrvatskoga đачkog doma Estera Daražac-Bakóczy, kratko je to vrijeme za predstavljanje velegrada, dapače, škole koja nudi niz aktivnosti i mogućnosti za učenike. Ipak se trudilo da sudionicima putem predavanja, izleta i razgledanja Budimpešte djelomično se pokaže rečeno. U sklopu tabora bilo je sata narodopisa, hrvatskoga jezika, likovnog odgoja, biologije, informatike, ali posjetila se i bogata knjižnica, gdje je bio sat

knjižnice, a kako bi se veselije upoznala bogata hrvatska kultura, bila je filmska večer, učenje hrvatskih plesova i pjesama. Neizostavni dio kampova jesu razni kvizovi i plesačnice, što je bilo i u HOŠIG-u, te obilazak i upoznavanje škole. Kada je vri-

jeme pogodovalo, posjetili su se pojedini znamenitosti glavnoga grada poput zdanja Parlamenta, Matijine crkve, Budimske tvrđe i kule, Margitina otoka i vodena fontana s vodoskokom i glazbom; a jednoga sunčanoga dana otputovalo se u Kismaros. O doživljajima se pričalo i prepričavalo navečer u sklopu igre „Pokaži što znaš!“ i na upit što se najviše sviđelo sudionicima, odgovor većine bio je: Margitin otok, posebice vodena fontana sa vodoskokom i glazbom. U provedbi Kampa sudjelovali su i stručni nastavnici, profesori, a za boravak učenici su trebali uplatiti pet tisuća forinti po osobi, o Kampu su škole bile obaviještene elektroničkom poštom.

Organizator, HOŠIG, i ovim putem zahvaljuje budimpeštanskoj Hrvatskoj samoupravi XIV. okruga i dušnočkoj Hrvatskoj samoupravi za novčanu potporu.

*Kristina Goher*



Na izletu

## XV. ulični bal i veselica u Andzabegu

U organizaciji andzabeške samouprave, 26. kolovoza 2017. u poslijepodnevnom satima na trgu ispred doma kulture priređen je XV. ulični bal. Budući da je glavni organizator ove veselice vijećnik Antun Antunović, ujedno i zastupnik tamošnje Hrvatske samouprave, u suglasnosti s predsjednicom Hrvatske samouprave Agicom Weselović, svaki put pozivaju se i Hrvati iz prijateljskih, susjednih gradova. Tako su na priredbi nastupile tukuljske Komšije, plesna skupina Zorica i pjevački zbor Jorgovani iz Erčina te domaća skupina Igraj kolo. Kod šatora andzabeških Hrvata nudili su se čevapčići i pljeskavica, a bilo je i kapljice rakije i vina.



Sudionici veselice

k. g.

## Obranjen Kiseg – Turki u bigu

Rutinirani svidok bojnoga spektakla, importiranoga iz 1532. ljeta pred nogami kiseške tvrđave na zapadu Ugarske, potrudila se svako ljeto drugu poziciju najti, prvenstveno za svoj fotoaparati, kad glasi kaosa, tutnjave, pucanja i vikanja na svagdir isti. Iskusni gledatelji jur znaju da zube valja otpriti kad iz topov pak iz puškov pucaju, pak da i oganj i skubljenja sluđu vekšinom za izlog igre i spektakularniju prezentaciju pohoda Turku pri Jurišćevoj tvrđavi. Izvedbu opsade od 300 – 500 ljudi u posebnom rublju turskoga šerega, kot i domaćih braniteljev, svako ljeto većsto posjetiteljev sprohadja s velikim inte-

jesti. Jur su lani šaputali da „približava se kraj“ našemu Nikoli Jurišću, tj. Šandoru Petkoviću, predsjedniku kiseške Hrvatske samouprave, u toj ulozi, jer „da je Šandorov prethodnik Nikola Jurišć u ovoj starosti kot je on, jur zdavno bio mrtav, a on još vik mora vojevati s Turki.“ Kad su to dočuli drugi glavni junaki, Sulejman Veliki, István Stipkovits, i njegov vezir Ibrahim, András Seper, i oni su dali svoj „otkaz“, tako da je ovoj trojki na kraju opsade kiseški načelnik László Huber prikdao spomenicu i zahvalio se je da su jedanaest ljet dugo na hrptu nosili veliku dužnost, neprekidno zabavljajući već jezero gleda-



Robert Rodman za borbom sa Šandorom Petkovićem



Robert Rodman predao dar kiseškom načelniku László Huberu, polag njega donaćelnik Tamás Báshy



„Picoki“ su s kiseškimi Hrvatima proslavili pobjedu

resom pred pustim poljem, nad čim Zoltán Pócza, direktor tvrđave i povijesne igre, poziva u boj, predstavlja „glumce“ ki su uglavnom svi amateri i ki krenu u bitku za svoje. Hrabreno i odano „do zadnje kapljice krvi“, svi su ovde spremni... a mora se misliti i na to, kad je već 5. augustuš, da u ne tako dalekoj prošlosti i drugi su bili spremni, od nas južnije, na Oluju. A pobjeda, kako u Kisegu, tako i u Oluji sa zlatnimi slovima je napisana u knjigu povi-

teljev. Ki će se kljetu najti u ovi „kazališni funkcija“, to je još zasada nepoznato. Ali hrvatski tabor, ufajmo se da će i kljetu ostati, kot i sada, veljek pri ulazu u tvrđavu na lijevoj strani. Mjesto je lako prepoznati, kad po izboru Imrija Haršanjija bolje od boljih pjesmov se pušćaju u luft, pravoda polag kuhače, ku izmjenično obraćaju ovde Imri pak Janoš Nickl (Pujti), a ljetos im se je pridružio u pripravljanju perkelta i Mikloš Horvat. Ovde čekaju

istrudjene branitelje za bojem i s jilom i pilom, a ovde se zajaču i druđu domaćini s pomoćnim krilom obrane, jakim snagom iz Hrvatske. „Picoki“ iz Đurđevca i ljetos su pod peljanjem Roberta Rodmana došli, a njegova zasluga je da su dopeljani i člani ter članice Foto-kino kluba „Picoki“, ki su svoje fotografije, napravljene u gradu Kisegu i o doživljaji toga vikenda, ponudili za jednu izložbu najprlje u njegovom gradu, potom pak i u našem Kisegu.

I za to su se dogovorili zaduženiki s peljači grada Kisega, i kako su s oduševljenjem i s velikim veseljem djelali fotografi te dane, s takovom radošću očekujemo i mi, plod i rezultat najavljenе izložbe. Ako se pak mora još nešto napisati od toga dana, to bi bilo to da te noći jački i veselju nije pačilo ni nevrime. Čim bolje se lasikalo i grmilo, tim glasnija je bila naša ekipa ka je do zore mulatovala na dvoru tvrđave, svisiono važnosti i lipote druđenja u tom neponovljivom trenutku.

Tiho



## Hrvatski dom u Starinu

**Kupoprodajnim ugovorom s Đurom Kovačem, vlasnikom nekretnine u Rákóczijevoj ulici na broju 3, starinska Hrvatska samouprava i Umjetnička zaklada Biseri Drave, postali su vlasnici spomenute nekretnine. Ugovor su potpisali u ime Zaklade predsjednik kuratorija Tibor Kedves, a u ime starinske Hrvatske samouprave njezin predsjednik Jozo Perjaš.**

Starinska Hrvatska samouprava na svojoj sjednici 19. svibnja jednoglasno, s tri glasa, odlučila je o uvjetima i načinima sklapanja ugovora o kupnji. Kako saznajemo, to je učinio i Zakladin kuratorij.

Đuro Kovač za cijenu od 2 600 000 Ft prodao je nekretninu u vlasništvu kupcima u omjeru po ½. Radi se o vlasništvu na zemljišnoj čestici 83 u Starinu veličine 1926 četvornih metara s pripadajućom stambenom zgradom, dvorištem i gospodarskom zgradom. Ugovorom je i stari namještaj zatečen u stambenoj zgradi postao vlasništvom kupaca. Ugovor je potpisan 14. srpnja, a 25. srpnja novi vlasnici ušli su u svoj posjed.

Priredba „Susret Hrvata“ 28. srpnja upriličena je za starinske Hrvate u njihovu budućem Hrvatskom domu. Nakon svete mise na hrvatskom jeziku u mjesnoj crkvi koju je uz koncelebraciju domaćeg župnika Joze Egrija služio martinački župnik Ilija Čuzdi, povorka se vjernika s križem zaputila prema Hrvatskom domu, gdje su ih već čekali domaćini koji su prijedodne u dvorištu imali uobičajenu svinjokolju. Kuhalo se za sve nazočne. i to zajedničkim snagama i članovi Umjetničke zaklade Biseri Drave i zastupnici starinske Hrvatske samouprave (Nandi Dudaš i Mirjana Barić), a i ostali pomagači pa i dojučerašnji vlasnik Đuro Kovač sa svojom djecom, a Tamburaški zbor i orkestar Biseri Drave zabavljali su svojom svirkom nazočne. Okupili su se Starinčani, radosnih lica i s očekivanjima i željama za koje vjeruju da ih mogu ostvariti.

Među gostima, uz načelnika Šandora Matorica, bili su i HDS-ov predsjednik Ivan Gugan, i predsjednik Zajednice podravskih Hrvata Jozo Solga.

Nandi Dudaš u ime starinske Hrvatske samouprave zahvalio je Bogu što su mogli kupiti kuću za sve mjesne Hrvate, te je nazočne pozvao na davanje prijedloga glede radnja na dobrobit hrvatske zajednice. Dodao je da trebaju programi koji će usporiti asimilaciju te jačati komunikaciju i služenje hrvatskim jezikom. Naznačio je vašoj urednici planove obnove u skladu s natječajnim mogućnostima, nadajući se u nadolazećem razdoblju i potpori do četrdesetak milijuna forinta.



Hrvatski dom u Starinu

Skupili smo se kako bismo blagoslovili jednu kuću, jednu novostečenu imovinu koja će nam služiti u razne svrhe. kazao je blagoslivljajući kuću martinački župnik Ilija Čuzdi. Dodao je: „Svima nam je blizak Gospodin kada ga zazivamo, a pogotovo nam je to drago kada to činimo na materinskom jeziku, i budimo zahvalni za mogućnost kupnje ove kuće i neka služi očuvanju hrvatske kulture i jezika. Neka služi predaji onoga što ste od roditelja i praroditelja primili jer ako to predamo budućim naraštajima, onda možemo biti sigurni da će biti i hrvatske riječi i hrvatskoga puka na ovim prostorima, pogotovo što je i matična zemlja vrlo blizu, a nadam se kako će vam i vaši predstavnici pomoći u vašim nastojanjima.“

Nazočnima se obratila i ravnateljica starinske narodnosne škole Mária Csizmadia. Reče da su Biseri Drave već više od dva desetljeća ponos škole i sela, i da će i odsada imati svoje prostorije u školi, u kojoj se u tri skupine odvija nastava glazbe. Dodala je da će novi Hrvatski dom ispuniti svoju svrhu ako bude ispunjen sadržajima, i ako svi budemo zajedno radili na tome.

Pišta Gergić kaže mi: „Ovo je bila kuća bač-Joze koji je umro, a i žena mu je umrla prije sedam-osam godina, ako nema i više. Žena je bila dobra tkalja, čeča Mara, a i bač Piština žena je tkala...“ Kuća je građena prije možda i osamdeset godina... Raduje se jer „Imat ćemo kamo doći, i na malom mjestu se mogu dobri ljudi skupiti. Ovo je starinska kuća u kojoj su se njeni vlasnici i rodili, bila je više puta prepravljena, mladi su je malo modernizirali.“

Nandi Dudaš, dopredsjednik mjesne Hrvatske samouprave, kaže da se misao o vlastitim prostorijama rodila prije tri-četiri godine, kada su ih prijatelji iz Hrvatske upitali imaju li prostorije u svome vlasništvu. Do sada nisu imali sredstava za to. „Sada smo krenuli i kupili u suvlasništvu s Umjetničkom zakladom Biseri Drave i nekako ćemo izvući ovu godinu. Planiramo putem natječaja obnoviti cijelo zdanje. Planiramo napraviti glazbeni studiju za KUD. Danas je u selu 60 – 70 % Hrvata, želimo usporiti asimilaciju, vrlo je teško, trebaju nam mladi i djeca koji će ostati u selu. Možda ćemo se u Hrvatskoj kući hrabrije izjašnjavati i zastupati svoje interese u selu“, kaže Nandi Dudaš.

Branka Pavić Blažetin



Dio zastupnika starinske Hrvatske samouprave: Mirjana Barić, Nandor Dudaš i predsjednik Jozo Perjaš

# Mala stranica



## PONOVNO U ŠKOLI



Dragi naši „mali“ čitatelji! Svemu što je lijepo, jednom dođe kraj, pa tako i ljetu. Nadamo se da vam je bilo prepuno opuštenih i zabavnih dana i da ste napunili baterije za novu školsku godinu! Nakon provedenih praznika prvo se svi pozdravite, možda se niste vidjeli cijelo ljetu, pa ćete promatrati ima li nešto novo. Možda ste svi na okupu, no možda se netko odselio ili doselio? Ima li novih učenika u razredu? Dakako, pomno pogledajte jedni druge. Nekomu je kosa narasla, nekomu je kraća. Netko je smršavio, netko se malo popunio, netko je naglo narastao. Svašta se važnoga dogodilo tijekom ljetnih praznika. Možda se tkogod i zaljubio. Cura koja je bila najsramežljivija ima dečka, cure koje su bile smrtne neprijateljice zajedno su ljetovale pa su postale najbolje prijateljice. Na početku školske godine razgovarajte mnogo međusobno, veselite se jedan drugom, a zatim bacite se u „vode“ znanja, radi što boljih rezultata i bezbrižnijeg idućeg ljeta koji slijedi i nakon ove, školske godine 2017./2018.!

## Nova školska godina – 2017./2018.

Nastava počinje 1. rujna 2017. godine, što spada na petak, no vjerojatno prvog dana još neće se održati sati, nego će se razgovarati o počecima, nastavnici će informirati učenike o novostima i zadacima u novoj školskoj godini. Tijekom školske godine u školskim klupama treba



provesti ukupno 178 dana. Prvo polugodište traje do 26. siječnja 2018. godine, a o polugodišnjim ocjenama učenici trebaju biti obaviješteni do 2. veljače 2018. Drugo polugodište traje do 15. lipnja 2018., dakle zadnji je dan nastave upravo taj nadnevak (datum). Za učenike završnih razreda srednje škole nastava traje do 3. svibnja 2018. godine. Školski će praznici biti raspoređeni ovako: jesenski praznici traju od 30. listopada do 3. studenoga 2017. Zadnji je dan nastave prije praznika 27. listopada 2017. (petak), a prvi je dan nastave nakon školskih praznika 6. studenoga 2017. (ponedjeljak). Zimski praznici počinju 27. prosinca 2017. godine, a završavaju 2. siječnja 2018. godine. Zadnji je dan nastave prije praznika 22. prosinca 2017. (petak), a prvi je dan nastave nakon školskih praznika 3. siječnja 2018. (srijeda). Proljetni praznici počinju 29. ožujka 2018. godine, a završavaju 3. travnja 2018. godine. Zadnji je dan nastave prije praznika 28. ožujka 2017. (srijeda), a prvi je dan nastave nakon školskih praznika 4. travnja 2018. (srijeda). Oni srednjoškolci koji žele maturirati mogu to učiniti na dva roka, jesenski ispiti počinju 13. listopada 2017., usmeni ispiti traju od 9. do 13. studenoga. Proljetni maturalni ispiti počinju 4. svibnja 2018., a matura je iz mađarskog jezika 7. svibnja, usmeni se ispiti odvijaju između 7. i 14. lipnja. Prijami u srednje škole započinju već 20. listopada 2017., tada će odgojno-obrazovne ustanove informirati o njihovom obrazovnom programu u idućoj školskoj godini. Na prijamne ispite može se prijaviti do 8. prosinca 2017., a prijamni će ispiti biti 20. siječnja 2018. godine.

## NEKOLIKO SAVJETA ZA LOV NA PETICE

- ✓ **NAPRAVI RASPORED!** Prije važnog testa ili ispitivanja, napravi točan raspored učenja, stanka, obroka, spavanja.
- ✓ **POSTAVLJAJ PITANJA!** Ako ti nešto nije jasno, pitaj. Ili za vrijeme nastave ili čak nakon nje ako ti je neugodno pred cijelim razredom.
- ✓ **OBJAŠNJAVAJ NAGLAS!** Najbolje ćeš naučiti nešto ako to kažeš naglas... prijateljici, mami ili samoj sebi.
- ✓ **NEMOJ BITI KAMPANJAC** Učenje u zadnji tren nikada ne daje dobre rezultate...
- ✓ **NE OPTEREĆUJ SE!** Ako si dao/dala sve od sebe, opusti se. Što bude, bit će!
- ✓ **NE RAZMIŠLJAJ NEGATIVNO!** Uspjeh se ne događa preko noći. Budi strpljiv, i uspjeh ćeš!

govorne i avirane	5	5	5	5	5
monacija, ritam i glazbeno pismo					
osnovne glazbene umjetnosti					
razumijevanje	5	5	5	5	5
govorne sposobnosti	5	5	4	5	5
specifičan pisanog znanja	5	5	5	5	5
osnovne zakonitosti - gramatika	4	5	4	5	5
razumijevanje					
govorne sposobnosti					
specifičan pisanog znanja					
osnovne zakonitosti - gramatika					
umjetnost					
umjetnost					
govorne sposobnosti					
specifičan pisanog znanja					

## Ne daju se Petripčani

**U Petribi Hrvatska samouprava ima najveću odgovornost da okupi u mjestu hrvatske pripadnike, da se brine za očuvanje hrvatskoga jezika i kulture, naime u mjestu ne postoji nijedna narodnosna ustanova. Ona to i čini savjesno po svojim mogućnostima, organizira hrvatske mise, hodočašća, razne hrvatske kulturne priredbe, jezični tečaj. Jedna od takvih priredaba jest i Hrvatski dan, održan 2. rujna prilikom kojeg su se družili Hrvati iz mjesta i obližnjih naselja, te iz prijateljskog Ivanovca. Okupio se lijep broj mještana na kulturni program na kojem su nastupili Sumartonski lepi dečki, Pjevački zbor Petripske ružice, sepetnički Veseli zbor, sumartonski Mješoviti pjevački zbor i ivanovečka Mješovita pjevačka skupina Katruže. Bila je to prigoda da se u Petribi jača osjećaj pripadnosti hrvatskoj zajednici, koja među mlađim naraštajima sve više slabi.**

U Petribi je već 1975. g. zatvorena hrvatska osnovna škola, danas već ne radi ni dječji vrtić. Time je ukinuta mogućnost za obrazovanjem na hrvatskome jeziku, naime djeca su uklopljena u bečehelsku mađarsku školu. Taj je događaj dao velik zamah odnarođenju, kaže Jožo Kranic, predsjednik Hrvatske samouprave i nekadašnji dugogodišnji načelnik, koji i danas, a i prije, mnogo čini, da se očuva hrvatska kultura i hrvatski jezik, međutim, kako nam reče, nažalost, hrvatski jezik znaju još samo umirovljenici. Pošto je 1994. g. izgrađena asfaltirana cesta između Petribe i Pustare, neka su djeca počela pohađati mlinaračku



Pjevački zbor Petripske ružice



Druženje s prijateljima iz Ivanovca



Baka Irena Rodek s unučicom



Jože Kranic i Stjepan Barlović zaslužni su za dobru suradnju između Petribe i Ivanovca.

školu, međutim i ona je zatvorena, pa danas roditelji ih voze većinom u Kanižu, jer tamo im je i radno mjesto. Osim Hrvatske samouprave čuvari hrvatske baštine i kulture jesu i članice Pjevačkoga zbora „Petripske ružice“. One se trude očuvati lijepe kajkavske popijevke i stare običaje. Na njih se može uvijek računati, kaže predsjednik Kranic, bilo kakva priredba se organizira, vjerska, kulturna ili humanitarna, one su tamo i ako treba uređuju prostoriju, ako treba kuhaju, poslužuju, a naravno vrlo rado i pjevaju. U očuvanju nacionalne samobitnosti mnogo pomaže i međimursko mjesto Ivanovec, odnosno njegov Mješoviti pjevački zbor Katruže. Suradnja s Ivanovcem već je jako stara, međutim između dva mjesta službeno je potpisan sporazum 2004. g. Taj je sporazum obnovljen lani. Najbolja je suradnja na polju kulture, KUD Katruže često sudjeluje na petripskim priredbama, a jednako i Petripčani su česti gosti u Ivanovcu. Na ovogodišnjemu Hrvatskom danu dugo se čula hrvatska popijevka, a ovaj put i kajkavsko narječje, jer kada se Hrvati iz raznih mjesta okupe, ipak je jezik saobraćaja hrvatski. Iako među mladima nema onih koji govore hrvatski, neki od baka i djedova su se sjetili da uče svoje unuke na hrvatski jezik, tako i Irena Rodek. Njezin je praunuk često u Petribi i kaže da onda razgovaraju s njom hrvatski, jer dobro je znati sve jezike, a jezik pradjedova ne smije se zaboraviti. Predsjednik Hrvatske samouprave g. Kranic i publici se obratio s molbom da oni koji još govore hrvatski neka se njime koriste kad god mogu i neka nastoje naučiti i svoje unuke.

beta

## U spomen Janoša Kelemena, donaćelnika Plajgora (1976. – 2017.)

Projdući tajedan s turobnom višću je započeo za Plajgorce. Borbu s preteškom i agresivnom bolešću u pondiljak ujutro je izgubio u špitalju Janoš Kelemen, donaćelnik Plajgora, a ujedno i dopredsjednik mjesne Hrvatske samouprave. "Jančika", kako su ga svi zvali doma u Plajgoru, zeo se je za dužnost i oko crikve. Prez njega nije bilo moguće ništ' organizirati u dotičnom naselju. Jur u drugom ciklusu je bio zastupnik, a i donaćelnik najmanjega naselja Plajgora, kot i hrvatski zastupnik. Kad je pala rič za selo, društvo, za zajednicu, za djelo, za bilo koju seosku priredbu, prez pitanj je ponudio svoju pomoćnu ruku. Bio je prvi med prvimi kad je potrebno bilo dobrovoljno djelati. Lani ga je strašna bolest hitila s nogu, ali volju mu nije mogla odzeti, i onda je htio u red stati djelačev, kad mu je mlahavo tijelo to prepričilo. Bio je človik s malo riči, ali smih i ta prirodna milina nigdar mu nisu brisana s obraza. Ovako ćemo ga svenek pametiti! Rad je imao lozu, živine, bio je kotrig Društva lovcev, a njegov perkelt od divljača, kojega je svaki put s velikim oduševljenjem i radošću pripravljaio za domačine i goste na Seoskom danu, pri hrvatski spravišči, postao je jur pravi plajgorski specijalitet. Čez jedno ljeto mu se je zdravlje srušilo i prerano ga je Gospodin Bog k sebi pozvao. Dojdući misec bi bio napunio 41 ljeto. Plajgorce je neočekivano i neprimljivo ulovila vist o njegovom odlasku. Samo suze, tuga, bol i praznina... Pokojnoga su na poslidnjem putu odsprohodili u plajgorskom cimatoru na zadnji počivak, minuli četvrtak, uz familiju, kolegari iz Sambotela, lovci i lugari, prijatelji, poznaniki. Neka mu bude laka rodna zemlja, i neka počiva u miru polag voljenoga oca, a žalujucj familiji daj, Bože, batrenje i moć za dojduce dane!

Timea Horvat



## Keresturski vatrogasci

U Svetu Mariju godinama unatrag keresturski vatrogasci dolaze na natjecanje sa zaprežnim vatrogasnim štrcaljkama. Tako je bilo i ove godine kada su se natjecali između 25 natjecateljskih družina, te zauzeli sredinu tablice.



Vatrogasna jedinica pred natjecanje

To je natjecanje kojemu se ne daje prednost u njihovoj sredini, no unatoč tome oni su se na štrcaljkama, koje pamte tek njihovi predci, vrlo dobro snašli.

– Rado dolazimo u Svetu Mariju kako bismo se dokazali i u ovoj vrsti natjecanja. – rekli su keresturski vatrogasci, te obećali da će doći i dogodine.

Tekst i snimka: M. Grubić

## BUDIMPEŠTA

Prema službenoj obavijesti, ovogodišnje dobitnice Narodnosne srednjoškolske stipendije Ministarstva ljudskih resursa jesu: Bernadeta Turul, gimnazijalka 11. razreda pečuške Hrvatske škole Miroslava Krležje i Daniza Dancs, gimnazijalka 11. razreda budimpeštanskoga HOŠIG-a. O datumu urudžbe diplome pravodobno će ih izvijestiti narečeno Ministarstvo.

## Bartolovo u Đukiću



Velečasni Norbert Nagy, čita Vesna Velin

Premda u manjem broju, ali i ove se godine proslavilo Bartolovo u Đukiću, 27. kolovoza.

U prijepodnevnim su se satima služile svete mise. Hrvatsku je predvodio Norbert Nagy, pjevale su članice Ženskoga pjevačkog zbora „A. Šenoa“, a na orguljama ih je pratio László Cseh. Mađarsku je misu predvodio Balázs Garadnay.

Kapelica, koja je građena 1749. g. na poticaj jednog pustinjaka, i dandanas očekuje ovdje vjernike, hodočasnike, a i jednostavne turiste, koji se mogu diviti u prekrasnoj prirodi ovog dijela grada. Nekoć su i ovdje živjeli Hrvati, a nečiji potomci još i sada ovdje žive, ili imaju svoje vinograde, pa su se na proštenje okupili i Hrvati i Mađari zajedno.

Nakon svetih misa, kao i svake godine, okupljene su očekivali kolači, slatkiši, što su ispekle vješte ruke mještana, te mali program Ženskoga pjevačkog zbora „A. Šenoa“ uz glazbenu pratnju Antuna Vizina Antuša, Franje Dervara Kumeta i mladih tamburaša Orkestra Vizin.

Bilo je jako toplo, sunce nije štedjelo svoje zrake, ali je veselje potrajalo neko vrijeme, kada su se ljudi polako vratili svojim kućama s kupljenim medenjacija u ruci i lijepim uspomjenama u svojim srcima. Priredbu je pomogao: Gyükésiek Öntevékeny Köre.

## KOLJNOF

Seoska samouprava Vas srdačno poziva na Trgadbenu festival 16. septembra, u subotu. U 10 uri je predaja igrališta s umjetnom travom, predstava akrobatičnoga rock and rolla, a bit će i nogometne utakmice. Na Petőfijevom trgu jur dopodne će biti živahno, odvijat će se sajam, a i gastronomska predstava od 17 uri. Trgadbena povorka se gane u 15.30, a od 17 uri lutkarsko kazalište zabavlja dca. Od 18.30 svaki je pozvan na folklorni program. Od 20 uri je bal u šatoru s muзикom orkestra Partyzon, Panche rock i What'sUpCia.

## ERČIN

Plesna skupina „Zorica“ ove godine slavi 10. obljetnicu svoga postojanja. Proslava će biti u subotu, 23. rujna 2017., s početkom u 17 sati, u prostorijama Općeprosvjernoga doma „József Eötvös“. Tijekom večeri slavljenci će izvoditi svoje plesne koreografije ili pojedine scene. U programu će nastupiti i gosti izvođači poput skupina „Ružmarin“ iz Kalaza i „Mézespálinka“ koja će plesati bugarske plesove. Neizostavni je dio slavlja domaći Pjevački zbor „Jorgovani“, odnosno sastav Babra. Proslava se nastavlja na obali Dunava, u Restoranu „Kikötő“, gdje svira sastav Babra. Svečari pozivaju sve zainteresirane. Ulaz je besplatan.



skud igk  
FOLKLORNI ANSAMBL

**KULTURNO VEČE HRVATSKIH NARODNIH PLESOVA**  
**UZ FOLKLORNI ANSAMBL**  
**„IVAN GORAN KOVAČIĆ“**  
U ŠELJINU 23. 09. 2017. U 19:00 SATI  
U DVORIŠTU KULTURNOG DOMA

STUDENTSKO KULTURNO UMJETNIČKO DRUŠTVO  
IVAN GORAN KOVAČIĆ  
Općina Šeljin, Seoski Zregelj  
e-mail: info@skud.hr  
www.skud.hr  
www.facebook.com/IvanGoranKovacic

**POZIVNICA**

**JESENSKI KAZALIŠNI FESTIVAL**

**HORVÁT-MAGYAR SZÍNHÁZI DÉLUTÁN**

**Program:**

Farkas Sándor Egylet Csepreg

Zsirai integrált színház

Dičja grupa Židanske zvjezdice

Igrokazačko društvo Hrvatski Židan

Sudjeluju Židanski tamburaši

**Svakoga srdačno čekamo!**

Igrokazačko društvo Hrvatski Židan

**Mjesto:**  
Hrvatski Židan  
Farski škadanj

**Vrime:**  
17. 9. 2017.  
15:00



## KUKINJ

U povodu 250. obljetnice kukinjske kapele i svetkovine Uzvišenja Svetoga Križa, tamošnja Seoska i Hrvatska samouprava te Hrvatska referatura Pečuške biskupije i Zaklada Zornica, 14. rujna u mjesnom domu kulture, s početkom u 18 sati priređuje prigodnu svečanost „Častimo te, Križu Sveti...“. Uz predavanja – koja će održati István Horváth, Zoltán Damásdi, Ladislav Ronta, Milica Klaić Tarađija i Timea Šakan Škrilin – kraći koncert priredit će kantor Emil Magyar i mjesni pjevači.

## MOHAČ

Hrvatska zajednica u tome gradu svake četvrte nedjelje u mjesecu, s početkom u 10.30 ima svetu misu na hrvatskom jeziku u Franjevačkoj crkvi. Nju služi župnik Ladislav Bačmai.

## MIŠLJEN

U tome gradu od 8. do 10. rujna priređeni se programi uza svečanosti Dana grada Mišljena. Dana 8. rujna održana je svečana sjednica gradske skupštine, slijedio je program „Običaji bez granica“ u kojem je nastupao i mohački KUD Mohač s koreografijom Švapsko-šokačkog svatovca koju potpisuje voditelj KUD-a Stipan Filaković.